

סדרן סוף ל מס. 15
סיכומים ועדת הכלכלה
מיום ג' י' טבת תשי"ב, 8.1.52
בשעה 10.00

מ ש ת פ י ח :

היו"ר מ. גנשו
י. גור
ס. גונז
ג. זבניאל
ש. בז'רנו
ע. בז'רין
ד. ליניץ
ס. לביא
פ. פרלסין
י. טפיר
ר. פלדמן
ס. קסיס
ס. וילנר

מ ו ז מ נ י ח :

ס. פיינמנטה - הסתרגס
ג. בר-יוסף - מזכיר הועדה

ס ד ר - ה י ח :

המשן הדיון בדו"ח ועדת המסנה לעניני ייצור.

היו"ר מ. גנשו:

אני פותח את הישיבה.

אנו צומדים בפרשת הסיכומים של אותן
נקודות שצינו אותן הישיבה הקודמת:

- א. מדיניות המחירים;
- ב. ירקות;
- ג. שני שווקים;
- ד. יצוא;
- ה. פיקוח על הטיב והדרכה מקצועית.

אנו צומדים עכשיו בפרשת מדיניות
המחירים, ובשאלה זו אנו צריכים להחליט בכמה נקודות:

- א. האם אנו ממליצים שהיו מחירי עידוד;
- ב. אם אנו ממליצים על מחירי עידוד,

מה הם צריכים להיות;

- ג. מה זה מחיר-עידוד;
- ד. מחירי עידוד ובעיית יוקר הייצור.

ישיבת ועדת הכלכלה
8.1.52

אני מציע שנהגון על הנוסחאות שהובאו
בישיבה הקודמת ובישיבת ועדת המשנה:

"יש לקבוע מחירי עידוד לכל המצרכים
החיוניים לתזונה המיוצרים בארץ".

ז. ספיר:
על מלה אחת "כל" אנו מערערים. דעתנו
היא, שישנם מצרכים שבהם יש לקבוע
מחירי עידוד, וישנם מצרכים שיש לעודדם על ידי אי קביעת כל מחיר.
אני הייתי מוכן לקבל נוסחה זו בתוספת אחת: לאותם מצרכים שיש צורך
לקיים בהם פיקוח.

היו"ר מ. בנטוב:
ויכוח זה מועבר לשאלה על מה צריכים
להיות מחירי עידוד. אני מוכן לקבל
זאת, על מה צריך להיות פיקוח, זוהי שאלה אחרת.

ס. לביא:
אני טוען, כי הסעיף הראשון צריך להיות,
מה זה עידוד בכלל. כאשר עומדת בפנינו
שאלת מחירי עידוד, אני חומר שיש לקבוע אותם רק לגבי החקלאים, אבל
השאלה בפנינו דרך נבצע זאת. התרעתי בכנסת על העלאת המחירים הסופרסט,
העלאת השכר והמטכורות. עלינו, כוועדת כלכלה, לרסן את ההדרדרות
הזאת. אני מציע כי ועדת הכלכלה תיכנס לדיון יסודי בשאלת המצב
הכלכלי בכללו ובמיוחד תחפש דרך להוריד את המחירים, להוריד את
הרווחים, ואז תהיה אפשרות לתת מחירי-עידוד לחקלאים, כדי שילכו
יותר יהודים לחקלאות. אם נעודד במספר מיוחד את גידול העגבניות,
יתחילו כולם לגדל ירקות ויזניחו את גידול תפוחי-האדמה.

היו"ר מ. בנטוב:
איננו נכנסים עכשיו לויכוח כללי.
חבר הכנסת לביא רשאי להעמיד שאלה
זו על סדר דיוני הוועדה, אבל עכשיו אנו עומדים בפרשת-יכוחים
והצבעות.

ב. אבניאל:
אני מציע את הנוסח הבא:

באותם ענפי תוצרת מזון חקלאי ותעשייתי
שהינם במחסור ויש לקיים עליהם, באופן זמני, יקוח של המחירים והחלוקה
- יש לקבוע מחירי מכסימים, שיהיו מבוססים על הוצאות ייצור מוצרקות
פלוס רווח הוגן ליצרן, וכן יש לחייב מחירי מינימום מובטחים בשעה
שהיה עודף בתבואי שזה ילך, למי הוצאות המססלה, לענפי תעשיה.

היו"ר מ. בנטוב:
אני רוצה להעיר לחבר הכנסת אבניאל
שאנו צריכים ללכת בתלם של פרוצידורה
סטטיסטית. אינני מתכוון לסלק שום הצעה. אבל אם מדברים על נקודה אחת
אי-אפשר להכניס שלוש נקודות אחרות.

ב. אבניאל:
זהו ההבדל היסודי: אתה רוצה מחירי
עידוד, אני אינני רוצה.

היו"ר מ. בנטוב:
תדבק על כך בטעה שנהגון על השאלה,
מה הם מחירי-עידוד.

ישיבת ועדת הכלכלה
8.1.52

י. ספיר:

היות ולא שמעתי שום דבר נגדו לנכסח
שהגיע היו"ר, אבל היות ואיבנו יודעים
מה תהיינה התוצאות כעבורן על מעינים הנובעים מנוסח זה, הרי בפרינציפ
אנו יכולים לקבל נוסח זה ונתן יתברר שההצעות שתתקבלנה הופכות את
ההצעה הזאת לקריקטורה, נבטל אותה.

היו"ר מ. בנטוב:

אם כן הנוסח המתקבל הוא: יש לקבוע
מחירי עידוד לכל המצרכים החיוניים
לתזונה, המיוצרים במרץ ואשר יש להטיל עליהם מיקוח.

ב. אבניאל:

היות ואני מתנגד לקבלת הנוסח הזה
באורה כללית, אני רוצה להציע את
הצעתי: מחירי עידוד יהיו מבוססים על תוצאות ייצור מוצקות פלוס
רווח הוגן ליצרן, במות ענפי תוצרת מזון חקלאי ותעשייתי שהינם
במסחר ויש לקיים עליהם, באופן זמני, מיקוח של המחירים והחלוקה,
וכן יש לקיים מחירי מינימום מבוססים בשעה שיהיו עודפים בתנאי
שזה ילך, לפי תוצאות המסמלה, לענפי העסיה.

י. ספיר:

היה לי הרושם שחברי הוועדה מבינים
מה פירוש המושג: מחירי עידוד. זהו
שיטה שמביאה בחשבון, שיש צורך לעשות הכל כדי שהייצור יוגבר גם
אם זה על חשבון מחירים יותר גבוהים בהשוואה למחירי המימפורט.
זהו פרינציפ שמבנו יכולות לבוא מסקנות.

היו"ר מ. בנטוב:

אני מצביע את הנוסח שהבאתי בפניכם.

ה צ ב ע ה

הנוסח שהוצע על ידי היו"ר - נתקבל

המתייגויות:

לחברי הכנסת ב. אבניאל, ש. לביא.

ב. אבניאל:

אני מבקש להצביע את הצעתי.

היו"ר מ. בנטוב:

מצביע את הסעיף השני שהוא מקביל להצעתך:

מחיר עידוד הוא מחיר, שיש לקבוע רשמית
לפי חישוב תוצאות הייצור הריאליות של אותו מצרך בתוספת תמורה הוגנת
לעמל ולכסף המושקע בייצורו.

ש. לביא:

אני קובע עובדה, שכך נוהגת הממשלה,
וכל פרט שמוסיף יהיה בבחינת הכנסת

תבן לאפרים.

ט. בנ'רנו:

הייתי נסוע מהגדרה מה אם מחירי עידוד
בפניו זה. אם אתה זקוק להגדרה של
מחירי עידוד, הייתי מגדיר זאת כך: מחיר עידוד זה מחיר המעודד את
הייצור. כל נטאלת הממלה, איך קובעים את הקלוקלציה של מחיר עידוד.
אני הייתי מעדיף להעביר ענין זה לאדמיניסטרציה, ולא הייתי מציע
שנמליץ כל המלצה בפניו זה, כי זה ההכרח יביא אותנו לפירוט פרטים
שלא נתמצא בהם.

א. כהן:

שתי הערות. נכון הדבר, מר בז'רנו צודק באמרו שנוסחה זו מחייבת אותנו, אם איננו רוצים להגיד דברים בעלמא. בענין זה ישנו ויכוח רציני בין היצרנים לבין הממשלה. אם הוועדה רוצה להכרזע, היא צריכה לדעת על מה הויכוח. מה פירוש חישוב הקלקולציה? פירוש הדבר, שהמייצר עושה חישוב של כל הדברים שהוא זקוק להם בכדי לייצר אותו סצרך. מולם כיום היצרן טוען שאינו מקבל דברים אלה במחיר רשמי, אלא מוכרח להשיגם בשוק השחור. את הקלקולציה עושים כיום לפי המחיר הרשמי. זה נכון אבל רק במקרה שצרכן בודד קונה את הדבר. שהוא זקוק להם בשוק השחור, אבל כיוון שקביה זו היא סכת המדינה, הרי זה ענין צאד רציני, שאיננו עונים על כן במלים: "הוצאות ריאליות".

מ. ארנא:

אני הייתי סכינ לווטר על סעיף זה, אבל אם רוצים להכניסו לדו"ח שלנו, הרי אינו ברור די צרכנו. קודם כל סמותה בחינה דעליה דיבר מר כהן, ושנית גם כאשר מוטרית "רווח הוגן לעמל וההון המוסקע", אין זה מוסר ולא כלום, כי רווח הוגן יכול להיחשב להוגן בשעה שבקוטי הוא מכסה את ההוצאות. אם כן, יש להבהיר את המלים: "הוצאות ייצור ריאליות".

ס. בז'רנו:

אם המינפורמציה לעליה מבוססים דברי מר כהן נכונה וכפיקה, אני מסכים אתו שהוועדה צריכה להביע עמדה ספויימת בנקודה זו. אבל ין זאת מוסרת שהוועדה צריכה להגדיר מה זאת קלקולציה. אינני חושב שנעשה עבודה יעילה אם נרצה להגדיר ולקבוע מה הם חישובי הקלקולציה.

ב. מבניאל:

אני רוצה שיהיה ברור לא שאנכי מתנגד למחירי עידוד, אני רק קובע שנפרט את מחירי העידוד, שצריכים להיות מבוססים על זה ועל זה.

מדוע אין אנו צריכים לקבל את הנוסח שהוא: על ידי היו"ר וועל ידי מר כהן? - מפני שאנו בכל זאת חייבים לטעון לסובת המדינה ולא רק לסובת היצרן החקלאי או התעשייתי. רובנו יודעים את התקלות והקשיים שבאו עלינו משיטת ה"קוטס-פלוס". מה שאנו מציעים כרגע זה טוב שיטת ה"קוטס-פלוס". אם ייסצא בעל תעשייה או חקלאי שאצלו ההוצאות עולות ב-10% ממה שצריכות להיות, אנו צריכים לתת לו זאת? אני מוסר: אני מוכן לתת לו הוצאות ייצור מוצדקות, והממשלה תבין זאת אם אנו קובעים את הפורמולה "מוצדקות", ואם קניה בשוק השחור תזוהי סכת המדינה, יחשבו את זה כמוצדק. לכן הנוסח צריך להיות: הוצאות ייצור מוצדקות פלוס רווח הוגן על העמל וההון המוסקע.

י. כפיר:

המושב של קביעת מחיר בכלל בתנאים שלבו יש לו שלושה אלמנטים: אחד שעליו דיבר מר כהן, טעצט המחירים מעמשים בפיס, או המחיר המסמס פיס צריך להיות ריאלי, פירושו: זה המוצא בפועל. דבר שני צריך להיות הוא, סימון מסויים, אם נכנסים לפרטים, מה הם הטורים שבהם צריך להתחשב כדי לחשב את ההוצאות כאשר מדובר על שכר; ואלמנט שלישי הוא - לפי איזה יצרן קובעים את הממוצע למחיר האחיד לאותו סצרך. כאשר אנו אמרנו: מחירי עידוד, הרי הכיוון לגבי החישוב צריך להיות בכל שלושת המעיפים האלה המסך של אותו קו. אם מדובר על שכר ריאלי, אנו שוללים אפשרות של קביעת חישוב הקלקולציה על בסיס של מחירי רשמיים.

אם קיימות טענות מוצדקות או לא בקשר עם הטורים, נניח, שהממשלה תתקעס להגיד: רבית, לא, אז טוב פעם הפוליטיקה של עידוד צריכה ללכת בכיוון של ויתורים בדברים מוצדקים כדי לעודד את הייצור.

הבעיה הקשה ביותר והטעונה בדיקה ביותר
זוהי הבעיה הליסטית, לפי איזה ייצור יש לקבוע את המסוּע. בני
מצטרף בענין זה לדבריו של סר מביטל, שהמחיר צריך להיקבע לפי מסק א
מיס, אבל בתנאי אחד, שמחיר זה יביא בחשבון אפשרות של הכנסת למעגל
הייצור מכסיוטום של מסקיה או מפעלים.

ד. פרלמנטריו:
הייתי מציע את הפרינציפ הבא: &&&&&
שמחירי העידוד ייקבעו בהסכמת היצרנים
או ארגוני היצרנים.

ד. ליבסטיץ:
אני מבין כי נמנה לב לשטח מה נחוץ לנו
טעין זה. הוא נחוץ לא כדי לקבוע את
היסודות של הקולוציה, אלא אנו צריכים להטות נחתון הכללי של המיכוסים
שלנו לגבי הקו. בכל ההצעה הזאת החשוב בעיני ביותר הוא המלה
"ריאליות", כי בזה יש מהו שונה מהמדיניות שבה נקטת הממשלה לפני
כשנתיים ואשר נטשה אותה כעת, של מחירים פיקטיביים. כל החישובים
צריכים להיעשות לא על יסוד הוצאות רטטיות שאינן מתאימות למציאות.
זהו הטעין העיקרי. איננו צריכים להיכנס לפרטי הקולוציה.

ד. לביא:
אלה שטוענים שהחיר צריך להיעשות על
יסוד קניות בשוק השחור, אני רוצה
לומר להם כי ישנם רבים שמינם קונים בשוק השחור, אלה אינם חסרים
אל בני שבים, ואני חושב כי זהו הרוב. לא יתכן לקבוע לאדם שאינו קונה
בשוק השחור רווח לפי זה הקונה בשוק השחור.

היו"ר ס. גוטווב:
ברצוני להזכיר לחברי הוועדה כי אנו
עוסקים בעקרונות ולא בהוראות מעשיות.
אילו היינו צריכים לקבוע מחיר של כל מצרך, היינו צריכים להיכנס
לפרטי-פרטים. אבל אנו צריכים לעסוק, ואנו עוסקים, רק בהמלצות עקרוניות
ולהניח שהממשלה תמלא בונה-פידם עקרונות אלה ותתרגםם לשפת-מעשי.
אנו צריכים לדאוג לכך שלא ייעשה הפלצות-הפלסטר. אנו צריכים להסביר
לממשלה מהו לדעתנו מחיר עידוד. אנו גם צריכים לקבוע שיהיה מוסד
ערעורים, מחות או יותר סובייקטיבי, שבמקרה שהממשלה קובעת מחיר
שאינו לרוח היצרנים, הם יוכלו להופיע בפני המוסד לעירעורים.

חברי הוועדה מחלקים בדעותיהם בשתי
נקודות: (א) מה זה נקרא "ריאליות", אם זה לגבי כל מפעל ומפעל, או
שזה ריאלי בהיקף יותר רחב; (ג) מה יש לעשות במקרים סטטיים, איפה
יש טווח הבדלי גדול. על כן הייתי מציע לומר: הוצאות ייצור ריאליות
מיפוסיות של אותו מצרך. נוסח זה יהיה מובן לאנשים אשר יחשבו את
הקולוציה. מלבד זאת צריכה להיות ההסתייגות של חבר הכנסת מפיר,
ולכן יש לי הצעה נוספת: בענפי ייצור חיוניים שקיימות בהם דרגות
שונות של הוצאות ייצור, יש להנהיג ביטח של קרן-הסיוע או של מחירי
ייצור דיפרנציאליים.

ס. סטילס:
לא אדון בשאלה זו במחינה מקצועית-טכנית
אלא טכמה בחינות אחרות. בזמנו כיקסתי
סטר החקלאות שיוטור מחירי התוצרת הערבית למחירי התוצרת היהודית,
וסר החקלאות הבטיח בכנסת שהדבר ייעשה. אולם ברצוני להוסיף עוד משהו.
הבינות מדברי סר החקלאות שהגורמים להסיוע המחירים יהיו שלושה:
(א) הוצאות ייצור; (ג) אטורטיזציה; (ג) סתן מחוז סטויים, 15-10,
לסיפור החקלאות הערבית. ברצוני לשאול; האם ועדת הכלכלה מאשרת דבר
זה?

ישיבת ועדת הכלכלה
8.1.52

היו"ר ס. בנטוב:
אנו מדברים עכשיו על בסיס לקביעת המחירים.
יכול להיות שנקבע יותר פרטים, אבל בפני
הוועדה ישנה הצעה, שמחירי התוצרת החקלאית הערבית יהיה שווים למחירי
התוצרת החקלאית היהודית. אם הוא זה תקבל זאת ברוב דעות, זאת תהיה
הסלפת הוועדה.
אם ענין המחירים שעליו דיברת, אני מוכן
להעמיד על כדור הירוק של הוועדה, אבל לא כרגע.

מ. קסיט: אני מבקש להעמיד זה על דר-היום של הוועדה.

ש. בז'רנו:
אני רוצה לנסות לשכנע את הוועדה לא להיכנס
לתחום הקלקולציה, כי כל הסלחותינו יאבדו
אם ערכן לא נעשה זאת, כי לא נצליח למצוא את הדרך הנכונה. ענין הקלקולציה
הוא ענין מסובך מאד, אני מכיר גם בתיאוריה וגם בפרקטיקה. אין גוססה
שתהיה סתמיסה למטרה שאנו רוצים בה. אין פורמולה שתתאים לשני בתי-חרושת
מסוג אחד. אל לנסה להגיד למפקח על המחירים כיצד עליו לעשות את הקלקולציה,
כי על ידי כך אנו מחלישים את מה שאנו רוצים להגיד. בשאל את עצמנו, מהו
הדבר העיקרי שאנו רוצים להגידו. עלינו לוטר למפקח על המחירים, שעד היום
הלך הוא בדרך של קביעת מחירים זולים על מנת להלחם בגניפלאציה. אנו מוצאים
כי דרך זו מוטעית טיסודה. עליך ללכת בדרך שטעודדת את הייצור. זהו העיקרון
שעלינו להדגישו. כל מה שנוסעף על כך יגרע. מכאן אין להכין, שאני מתנגד
להדגשת אותן הנקודות שהזכירו חברי הכנסת כהן ומפיר.

י. ספיר: אם בכלל יש עם להגיע לאיזה נוסח, אני מציע
את הנוסח הבא, שיש בו כיוון ולא פרטים:

מחירי עידוד צריכים להיות מבוטטים:

א) על התחשבות בהוצאות הריאליות;
ב) על שכר הוגן ואישוב מסורטיזציה, רבית,

סיכון וררוח הוגן על ההגן;

ג) על הרצון להכניס למעגל הייצור את
מכטימום כושר הייצור באותו מוצר מהמצרכים החיוניים.

א. כהן:
עלינו לוטר: א) אנו ממליצים שהמחיר
המכטימלי ייקבע על ידי סדרד החקלאות
לתוצרת החקלאית בהתחשב עם התמורות שחלו בהוצאות הייצור; ב) לגבי
מוצרים מסוימים שהוכח לנו שחלה ירידה בייצורם, יש להמליץ על מחירי
עידוד.

היו"ר ס. בנטוב: אני מציע למר כפיר להוסיף את המלה "הדרוש"
אחרי המלה "המכטימום".

י. ספיר: אני מקבל את הצעתך, וכתוצאה מכך סעיף ג'
יהיה מנוסח כדלהלן: על הרצון להכניס
למעגל הייצור את המכטימום הדרוש של כושר הייצור באותו מוצר מהמצרכים
החיוניים.

היו"ר ס. בנטוב: אם כן, ההצעה היא:

מחיר עידוד הוא מחיר של לקבעו רשמית
לפי חישוב הוצאות הייצור הריאליות הטיפוסיות של אותו מצרך בתוספת
תמורה הוגנת לעמל ולכסף המושקעים וייצורו, מתוך מגמה להכניס למעגל
הייצור את המכטימום הדרוש של כושר הייצור באותו מוצר מהמצרכים החיוניים.

ישיבת ווערט הכלכלה
8.1.52

המחצית הדרומית של ה"י היר"ר - נתמכלה

הסת"י צות: לחצר הכנסת • • • לבי"ס

ה"ר פ. מ. גוטסוב: סגור קובריה לסיף חב"ט:

יוקר הייצור אינו אריך לסמט מביעה
לקביעת מחירי עידוד בתנאי, שהייצור המקומי מקמץ סמטע זה.

ש. גז'רנו: הרלי תגיד: בתנאי שהקיטוך בטמבע זר
סומדק.

היו"ר מ. הנסוב: מסמכים.

זבני חבין להפצ'ף מתקבל.

הסעיף - בתוספת

ה"ר ר' מ. בנסוביץ: ישיבה בעיה בנספח שהועלתה על ידי

חברי הכנסת כהן ומבני חל' גיחט

למספוחי-מדסה. ביחס לכך בני צ"ע את המוסס המא:

הוועדה מסליצה על פרטיות ליצירות
בכל מקרה שיש צורך להעדיף במיוחד ייצור סוג ספציפי. מסווג, או במקרה
שיש חשיבות לגדלו בתנאי רגטביליות יותר קטנים.

במקרה זה הייתי מעדיף חרזים. ג. כהן

י. ספיר: אני שולל את הצורך להיכנס מפרטים

כמלה, כי זה יכול שותבו לתשובות,

ויקנו יוצרים עם גישה די מסובכת. זה החוצצות סציקות עם הסחיר הרג
המפורד, זה סמילת כלול במחיר.

ש. בוז'רבו: אם ילכם מחירי קירור, זה סטטיק.

היו"ר מ. בנצור: אתם רוצים לקבוע שהבוטח ביחס

למחירי עידוד כולל גם זאת, חבי

מסביב לנגר

י. סמיר: הבעיה של זרות סמסי חקלמיים

סוקראטס "ההתייבבות החזקה" 11

אלה הם הנמצאים בנגב, שזהו יחיד כפר, הקולוציה שלהם מיננה

צריכה להיכנס לקולקולציה של המחירים. אני הייתי אומר זאת בצורה

כח עמ' יל יל ית.

ה"ר ר. ש. סג"ל

החברים: מרסל ויטקין, אריאל שרון, יצחק רבין, שמעון פרץ

למסקי הנוגד לו למסקי ההתייבבות החדשה.

לך; גם לא -- אני חושב שאריך להרבות לשטות. כלולים בנוסחה שנתקבלה, אני מסכים

י. ספיר:
אנו מדברים על שיטה של הקלוקולציה לחישוב
המחירים. אינני בא להטיל על מחיר בסט
מסויים מחיר יותר גבוה ממה שקבעתי שם. אתה אומר שצריך לתת להם פרמיה
על מחיר שייקבע כמחיר מסוצע. אני אומר, כי זה נובע כתוצאה שלילית מההנחה
שלנו. אני יכול לבוא ולומר: בחישוב המחירים וההוצאות אין להביא בחשבון
את הסטחים הצלה, שלגבי דירם ועידודם יש צורך בפרמיה מיוחדת.

ש. לביא:
אני מציע לכתוב: ההתייחסות החדשה אינה
נכנסת בחישוב המסוצע.

היו"ר ס. בנטוב:
אני אומר אותו דבר, אבל אי-אפשר לומר
זאת בצורה שלילית. אני אומר כי יש לתת
פרס לאותם אזוריים שיש חסיבות בפיתוחם בתנאים פחות רנטביליים.

ש. בז'רנו:
אני טוב אומר: אל תגבילו את עצמכם.
אתם רוצים שהממשלה תעודד התייחסות חדשה
וגידולים חקלאיים בסטחים כיבושיים. אל תגידו שיש לעשות זאת בדרך של
פרמיות. הממשלה איננה עושה זאת בדרך זו. כאשר היא רוצה לגדל טבק, או
סלק-סוכר, היא מסלמת למפרע את כל ההוצאות המסוערות בתור הלוואה
ועמידה לרשות המגדלים בנינים וכל הדרוש ליצור. אם מר בנטוב רוצה לכתוב
משהו בכיוון זה, יכול לעשות זאת באופן כללי, אבל ללא כל קשר עם הקלוקולציה.

היו"ר ס. בנטוב:
אם כך, אפשר לכתוב: הוועדה ממליצה על
הכנסת תמורה מסוימת ליצרנים אלה.

ד. ליבסיץ:
לי נראה שענין זה אינו שייך למחירים,
אלא את הגברת הייצור בטקסות אלה אפשר
לעודד בדרכים שונות, ואחת הדרכים - המחירים. אני מניח שיש מקום לכך,
אבל לא בסעיף זה.

י. אורי:
נדמה לי שאנו רק מאשרים את מעשיה של
הממשלה בכיוון זה, אבל נדמה לי שאנו
מצוויים לתת לעצמנו תוקף חוקי לפעמים לא רק לעודד, כי גם לחייב.

היו"ר ס. בנטוב:
אני חוזר על הצעתי: הוועדה ממליצה על
תמורה הוגנת נוספת ליצרן בכל מקרה,
שיש צורך להשיף במיוחד סוג מצרכים, או במקרה יש חסיבות לגדלו בתנאי
רנטביליות יותר קטנה.

ש. בז'רנו:
למשפט הראשון אני מתנגד בהחלט.

היו"ר ס. בנטוב:
אני מוכן להצביע את ההצעה בשני חלקים.

ש. לביא:
אני מציע להסמיט בכלל את הסעיף.

היו"ר ס. בנטוב:
אני מעמיד להצבעה את הצעתי בשני חלקים.

ישיבת ועדת הכלכלה
8.1.52

ה צ ב ע ה

חלק א' - נדחה
חלק ב' - נתקבל

הסתיוגות: לחבר הכנסת ש. לביא.

ב. מבניאל: אני מציע להוסיף:

הכנסת מחייבת את הממשלה במקרים של אי יצור סדרון חיוני בגלל אי כראיות המסחר, להסיל סיכסות חובה של יצור.

היו"ר ס. בנטוב: אין זה נוגע לשאלת מדיניות המסחרים.

ב. מבניאל: אם כך, אני מסאיר לי זכות להסתייגות לאחר שאראה את כל ההחלטות שתתקבלנה, וכן אני עוסד על זכות ההסתייגות שלי סלפני 3 שבועות שנרשמו בוועדת המסנה.

י. אורי: אנו עושים סלאכה, לא באסטמנו אלא באסטמ סהלך הענינים בכנסת, בשעה שהם סלה, למעשה, כבר סגסימה את כל ההמלצות שיש ברצוננו להסליץ. מינני סאיע להפסיק בטה שהתחלנו, אבל בינתיים ישנם סעיפים אחרים שהכנסת הסילה עלינו לרון בהם.

היו"ר ס. בנטוב: הממשלה לא הודיעה לנו שיטנו סעיף שעלינו לסייסו סיד. נחזור לכל יתר הסעיפים והחוקים כמר בגסור את הענין אשר אנו דנים בו עתה.

ישנו פרס נוסף ביחס לחיסוב סחירי היצור החקלאי, ועליו נסר ויכוח בין הממשלה ובין היצרנים, שבחיסוב הוצאות היצור החקלאי יש להרים בחסבון את הביטוח הסוציאלי לפי היצור המתקבל על הדעת ואת הסיכום. החלטנו סלא נקבע אחוזים בענין זה.

י. אורי: עד כסה לידוע לי, גם סתוך הדיונים שהיו לנו עם גורמים סונים בוועדת המסנה, הויכוח אוננו על עצם הדבר, הממשלה אינה סתנגדת לכך, אלא לגובה האחוזים. ברסה לי סיהיה סן הראוי שנקבע מי הוא הקובע בנין זה.

היו"ר ס. בנטוב: אני ססתדל לערוך את סיסוסנו בלי כל קשר את הממשלה סגסימה את כל הדברים סוסד הערעורים הוא סיהיה הקובע.

ש. לביא: אני חושב סאם נתקבלה החלטה על סחירי עידוד היא כוללת גם שני פרטים אלה, ולכן סעיף זה סיותר לגמרי.

ועדת כלכלה
8.1.1952

ממ/ממ

אני מוסך בדעתו זו של חבר הכנסת לביא.

ש. בארנו:

הסעיף איננו מיותר, השאלה היא באיזו
מידה אנו צריכים להכנס בשאלה זו

ס. אונא:

לפרטים.

אני מאביע תחילה את ההצעה, שיש
להביא בחשבון את הביטוח הסוציאלי

היו"ר ס. בנטוב:

לפי העור מחקבל על הדעת.

ה צ ב ע ה

הצעת היו"ר נתקבלה.

אאא

הסתייגות לחברי הכנסת לביא ואבניאל.

אני מעמיד להצבעה את ההצעה, שיש
להביא בחשבון את הסיכון החקלאי.

היו"ר ס. בנטוב:

ה צ ב ע ה

הצעת היו"ר נתקבלה.

הסתייגות לחבר הכנסת לביא.

אנו עוברים לסעיף הבא:

היו"ר ס. בנטוב:

סחירי התוצרת הערבית יהיו שווים
לסחירי התוצרת היהודית באותם המארכים.

ה צ ב ע ה

הסעיף נתקבל (בהימנעותו של חבר הכנסת לביא)

אנו עוברים לפרק הבא: סחירי הירקות:

היו"ר ס. בנטוב:

(א) סחירי עיבוד על ירקות עיקריים
בתקופת קיצוב ובתקופת שפע על פי חוזים על כמויות קבועות;

(ב) סחירי מינימום על עודפים שמעל
לכמויות הקבועות בחוזים;

(ג) סחיר חופשי בתקופת מחסור בתבוא
של שיווק מרוכז.

י. ספיר:

ההצעה המקבילה היא, שמחוז לתפוחי-
דסה - שאותם אנו מוציאים מכלל
של שוק חופשי - בירקות לכל סוגיהם בהסקאה ובלי הסקאה, אנו
מזיעים: שוק חופשי, וסחירי מינימום להבטחת העודפים.

הנימוק הוא, שלדעתנו יש אפשרות
מספיקה לגדל ירקות במידה כזאת שהיצור יאזן את הצריכה באופן
טבעי, ללא התערבות קיצוב ופיקוח.

ועדת הכלכלה
8.1.1952

מא/מא

ס. וילנר:

אני מתקשה להצביע בשאלת מחירי העידוד בלי לקשור זאת עם אלת הסובסידיות, כי אם אני מצביע בעד מחירי עידוד זאת אומרת, ובכדי למתח את היצור מריכיה להעלות את המחירים. אני מסכים לדעיון, שצריך למת עידוד ליצרניה. אני מציע לעשות זאת על ידי סובסידיות במסגרת חיוניות.

הינ"ר ס. בנסוב:

אתה יכול לדרוש שהוועדה תצביע על שאלת הסובסידיות.

ס. וילנר:

אני מבקש לדחות לי הסתייגות בשאלה זו.

מ. בוז'רנו:

רבותי, אני יוצא מתוך הנחה שיש אפשרות לגדל ירקות במידה מספקת שתכסה את כל צריכת האוכלוסיה. אם הנחה זו היא נכונה, הריני אומר: אם לא היו לנו ירקות במידה מספקת בעבר - למרות העובדה שאפשר היה לגדל מספיק - היה זה כתוצאה מכל מיני גורמים שהפריעו לגידול הירקות, ואינני חושש לומר שלא הבצורת הייתה הגורם העיקרי לכך. הבצורת לא השפיעה על ירקות הבעל שהיו בשפע, בשנת 1951 היה עודף ירקות, והשפעת הבצורת על ירקות שלחין בקיץ לא יכלה להיות מכרעת. היו גורמים אחרים, שהיו הרבה יותר חשובים מהבצורת, והגורם העיקרי הוא - שתלו פחות ירקות, ושתלו פחות ירקות מפני שלא היו מעוניינים בגידולם ירקות, כי המטפלה על ידי מדיניותה בשטח הירקות הביאה לידי כך שאנשים אינם מעוניינים בגידול ירקות. כתוצאה מכך הנני בא ומציע לבטל את כל סדרי המ שלם בקשר לירקות, ולתת בשטח זה חופש מלא לחוקיה הכלכליים הטבעיים, שהם המרימים ביותר והרצויים ביותר.

מה תהיה התוצאה מדרך זו? אם נכונה

ההנחה שהנחת, שאפשר לגדל ירקות במידה מספקת, הרי אם **מקבל הצעת**, ובדיוע על כך בזמן הנכון, לפני הזריעה והשתילה, שהחל מחורף זה וזה הירקות יהיו חופשיים מכל פיקוח, צמ על ההוצאה, גם על הסיוע וגם על המחיר - החקלאי יהיה מעוניין בגידול ירקות, כי זה יהיה לו כדאי, ואז יהיו לנו ירקות במידה מספקת, ובזמן שפע המחיר ירד למטה מאותו מחיר עידוד שקבענו, ובזמן מחסור, המחיר יעלה. שיטה זו תביא לידי כך, שעונת אספקת הירקות לשוק תהיה ארוכה יותר, מה שלא יכול להיות על ידי קביעת מחיר אחיד לכסימלי, ואפילו על ידי תיקונים עונתיים, שהם בלתי אפשריים, כי העונה מסתגלת מדי פעם גפעה על ידי המקלים, והמסדר אינו יכול לפעול בהתאם לכך במהירות הדרושה.

כתוצאה מהשיטה הקיימת כיום -

קביעת מחירים מכסימליים - מעוניינים היצרנים החקלאיים להביא את הירקות לשוק לפני השפע ואחרי השפע, כי הם מקבלים אותו מחיר. אולם אם ננהיג לפני השיטה, שאני מציע אותה, היצרן החקלאי יהיה מעוניין להביא את תוצרתו הראויה לשוק, ואחרון לשוק, ועל ידי כך אני מאריכים את עונת הירקות בהרבה.

מתעוררת בעית העודפים, שבשטח הירקות

היא הבעיה העיקרית לגבי היצרן. היצרן חושש מעודפים. הואיל ואני רוצה שיהיו ירקות במידה מספקת, והואיל ואני אפשר ליצור ירקות בלי עודפים גדולים - מוכרחים להיות עודפים, בכדי שיהיו מספיק ירקות בתקופות מסוימות - אני מרחיק לכת ואומר: המטפלה מחייבת מראש, מודיעה על כך מקודם, שתקנה את כל העודפים במחיר מינימום קבוע מראש, הידוע מראש. וכרגע אינני שואל את השאלה מה תעשה המטפלה בעודפים אלו. אין זה חשוב לי כרגע בשעה שאין בכלל ירקות, ואפילו שיהיו ירקות. ברצוני לאפשר לעקרת הבית לקנות ירקות באופן חופשי וסתייגות רוצה ואיפה שהיא רוצה - יש לזה חשיבות עצומה **מסיבולציה** וסוליסית כאחת.

ועדת הכלכלה
8.1.1952

מא/אש

שום סידור אחר, ויהיה חשוב יותר, ויהיו מחירי עודור טובים ביותר, שהוא כפוף לפיקוח, אינו יכול להיות יעיל וטוב כמו הסידור של חופש אמור. לכן, דעתי היא שהיינו עושים מעשה גדול, שהיה מצדיק את כל הזמן שהשקענו בעבודתנו אילו השגנו משהו זה. ידוע לי, כי רוב מגדלי הירקות מתגדלים לסידור זה, אינם רוצים בזה, וזה ברור: אין מספר שבו היצרן יכול להרויח יותר מאשר מספר של פיקוח. ועל כן צריך שיהיה ברור: ככל שהמחסור גדול יותר, כן יותר טוב ליצרן, הוא אינו צריך ליצר, הוא מרויח גם בלי ליצר, אין לו התחרות, יש לו מונופול, הכל טובטח. מראש. אולם אני רוצה שעובדה זו לא תספיע עלינו. תפקידנו כאן הוא, לדאוג לטובת הצרכן, לטובת הישוב כולו.

כולנו מדברים על כך, שהיה טוב אילו אפשר היה לבטל את הפיקוח וליצור מספר של התחרות חופשית ועבודה חופשית, אבל מיננו מעיזים לבגוע בזה. נכון, אין זה קל לפרוץ פירצה בבנין המסורתי שבנינו לעצמנו בשטח הפיקוח, אבל בשטח הירקות הריזיקו איננו גדול. יותר גרוע מאשר היה המצב בשנת 1951, לא יכול להיות. זה ברור לכולנו.

בהצעותיו של מר בנטוב, שהממשלה נוטה לקבלן ישנה סכנה, שבזמן מחסור יהיה חופש. הצעות אלו מחזקות את כל בנין הפיקוח על כל הצדדים השליליים שבו, בשביל תקופה שאין צורך בו. אם נצליח להוכיח לעצמנו ולישוב, שהדרך הזאת, שהצעתי אותה, היא דרך בריאה, הרי עשינו מעשה עצום, ואז נדע כיצד לכוון את חיינו הכלכליים לגבי העתיד, כי אנו נמצאים במבוכה בכל שטחי הכלכלה. ככל שמדברים יותר על הכלכלה, מוסיפים יותר פיקוח, וזו יכולה להיות קרן-אור שתראה לנו באיזו דרך עלינו ללכת.

לא אמרתי כל מה שאמרתי כדי לשכנע אתכם מבחינה פוליטית. הפיקוח על ירקות לא היה קיים, ואינו קיים בגוף מדינה, כולל המסטר הסטטליקרי שרואה בפיקוח על כל המטק. פיקוח על ירקות לא היה קיים, ואינו קיים גם באנגליה. פיקוח על ירקות זה דבר שלם יתכן ומוכרח להביא תוצאות שליליות יותר מאשר חיוביות, והראיה היא - שנת 1951 שבה לא יצרנו ירקות.

ש. לביא:
קודם כל בדאונטי לקבוע שלחומר הירקות בשנה החולפת היו שני גורמים: (א) חוסר עובדים מוסמכים במטקים, ואת זאת אינו יכול לשנות ענין הפיקוח או אי-פיקוח; (ב) מחסור במים. גם בשטח זה לא היה מסנה ענין הפיקוח. בעצם, גם אני אינני רחוק מלהסכים לכך שיהיה חופש בשטח הירקות. בזה אני רוצה להדגיש שאינני סקבל את דברי בז'רנו כאיש מפלגה. אולם יחד עם זאת מתעוררת בעיה שניה אצלי, מה לעשות כדי שמעט הירקות יגיעו לכל האוכלוסיה. בתקופה שלא היה ירקות במידה מספקת ויהיה חופש, יאכל ירקות רק מי שידו מסוגלת לשלם עבורם מחיר גבוה. לכן אינני יכול לקבל את הצעתך לבטל את הפיקוח. במצב כזה הכרחי פיקוח.

ב. מבניאל:
לפני כמה זמנים העליתי כמה הצעות בכתב שסופפות במידה רבה את דבריו של מר בז'רנו ובגדלות מהם ב-3 נקודות חשובות. הצעתי היא:

1. לקודיע שהתכנית הנה לבטל כליל כל פיקוח וקיצוב בשטח הירקות.
2. לקבוע מחירי מקסימום שיהיו מחושבים לעיבוד גידול הירקות בשעת מחסור.
3. לקבוע מחירי מינימום לשעת גידול ושפץ, והממשלה תתחייב לקנות מאת החקלאים את העודפים במחירי מינימום אלה לשם אחסנה או מסירתם לתעשיית שמורים.
4. לקבוע מכסות חובה לייצור ירקות למטקים ולחקלאים שיהיו מחושבים לפי אמת הצרכים, בהשגרת עודף מתקבל

על הדעת.

5. כל עוד י קיים פיקוח וקיצוב, יש להרשות לכל יצרן ייצור ופיקוח על עצמו, למכור את העדף בשוק חפשי ובמחיר חפשי.

6. לחייב את המסכים שיש ביכולתם להרחיב את שטח הייצור החקלאי על ידי עבודה שכירה, לקבל את העובדים הללו בגדר הוראת שעה.

7. על הממשלה למסור חלקות קרקע מספיקות לבעלות או להכירה לסניט רבות לכל אדם שיתחייב לגדל על החלקות הללו ירקות או תוצרת חקלאית חיונית אחרת בתנאים שיקבעו, וכן לתת לו את הזכות להשתמש באופן חפשי בעודף המכסה שלו.

י. גורני:
אני צריך לציין שתי עובדות: א. בארץ שנה שעברה היו כלונס מיני ירקות; גזר, כרוב וחסה בעודפיה גדולים מאוד שהלכו לסמיון, מפני שלא היו מחירי סמיטום. ב. לא היו ירקות בקייץ, כי היה מחסור במים.

ביחס למחירי סמיטום, הממשלה עושה זאת גם כיום, ואז עומדת השאלה - מחירי סמיטום. אני חושב, כי מחירי סמיטום אינם מועילים, כי אם להפך, מזיקים. אני חושב, שבשטח הירקות, ורק בשטח זה, יש לחייב שוק חופשי.

מ. אונגא:
ענין הירקות היה תמיד ענין מסובך. אני חושב, כי מי שיוזע מה שהיה בשטח זה עוד לפני קום הסדינה, בימי הסנדס, יודע כי גם אז עמדה בעיה זו ולא רק מפני שהיה השוק הערבי שהעמיד את הרנסטיליות במימן שאלה, אלא היו תקופות ששאלה זו לא עמדה, ובכל זאת לא היו ירקות והיו מביאים ירקות מסוריה. לכן, אינני יודע אם מלכתחילה אפשר להניח שחופש בשטח זה יפתור את הבעיה. ישנן גורמים אובייקטיביים, שבתקופות מסוימות אי-אפשר להצליח בגידול הירקות, והבעיה העיקרית היא, העודפים. חבר-הכנסת בז'רנו חושב לפתור את שאלת העודפים על-ידי מחירי סמיטום, כאן צריך לדעת מה פירוש הדבר למעשה. לי לא ברור, אם יש לך איזה חשבון למה זה יכול לחייב את הממשלה, וזוהי לדעתי, נקודה חשובה מאוד.

השאלה השניה היא, שבתקופה מסוימת יהיה בכל-זאת מחסור בירקות, כיצד להבטיח את מספקתם לכל האוכלוסייה. על-כן אינני יודע אם מתן חופש יפתור את בעיה, ובמיוחד שיש התנגדות לכך מצד מגדלי הירקות, ועל-כן כל התכנית של חבר-הכנסת בז'רנו יכולה להתבסס על הסלע. אנו יודעים, כי הירקות היוו תמיד בעיה קשה, ולא הצליחו בזה כל-כך, וענף זה במסגרת המסך המעורב היה תמיד ענף מקופח, ענף שלמעשה הצליח ולפעמים הביא הפסדים ניכרים. על-כן אינני יודע אם חרופתן באמת חרופה. כשאתה רוצה לפזוע קשיים על פיקוח אתה מוכרח להתחמך על-כך שהריזיקו אינו מגיע למסדיה כאלה כמו ביוזמה החופשית. לדעתי, מתן חופש בענף הירקות לא יפתור את הבעיה. אם ביכסל בדרך זו, הרי כשלון זה יהיה כשלון גרוע יותר ממער זה שהיה בשנה הקודמת. לי נראה, שיש להתקדם ברגע זה על-ידי הבטחת עידוד שטחים מסוימים, שזוהי חוליה בתוך הסדר העניינים, שאין לוותר עליה כרגע. הבטחת העודפים יכולה להסיר ריזיקו מסוים שיכול להפחיד את מגדלי הירקות שרוצים לגדל ירקות. גל נשכח שכל ענין גידול הירקות הוא חלק מכל מערכת החקלאות, ודוקא הענף שאינו יציב כל-כך ואיננו מבוסס כל-כך כמו ענפים אחרים.

י. ספיר:

הרשו לי לעשות ניתוח קצר של 2 - 3 הצעות שהן שונות בתכנן. מדובר על הצעת סר בנסוב, שמציע לתת חופש בזמן מחסור ולקיים מחירי מכסימום בזמן שפע. אם מחירי מכסימום הם עידוד, לאנשים יהיה כדאי לגדל בתקופת שפע, ואז בתקופת מחסור יהיה מחסור כזה שהמחירים יהיו עצומים. אם אני לוקח את הצעתך לתייבה מכסות למסכנה ברוך חופשי, הרי אחת מסתים: אם יהיה עודף של המכסה, יהיה גם עודף ברוך ואנשים אלה ידרשו שיהיה מחיר מינימום. אם אני מפסיק ואומר: חוזים, הרי חוזים נעשים במחיר קבוע, לא במחיר מכסימלי. אולם נשאלת השאלה: על איזה כמות לעשות חוזים, ועד מתי? אם תעשה חוזה עם יצרנים יעילים ביותר, הרי סמילא אתה עושה חוזה עם אנשים שבלאו הכי מייצרים; אם אתה עושה חוזה עם יצרנים קשים או בלתי יעילים, המחירים יהיו גבוהים יותר, ואז תגיע לכך, שתתן פרסית מתה מבלי שתידרש לכך.

אני יטנו ענף אחד, שבו יכול להיות שוק חפסי - זהו רק ענף הירקות. אם רוצים לקבוע מחיר מכסימלי, נשאלת השאלה מה נותן

מחיר מכסימלי זה ליצרן. אם יהיה מחסור, הירקות יסתבנו לשוק השחור והמחיר המכסימלי יהיה מחיר אמיתי בשוק. אם המחיר המכסימלי יעודד את הייצור עד כדי עודפים, המחיר בשוק יהיה יותר גבוה. הדבר היחידי שיטנו במחיר מכסימלי לגבי היצרן הוא, שבמקרה שהיצרן יקבל פחות הוא ידע שהוא הפסיד, גם אם לא הפסיד. זוהי הרגיה פסיכולוגית. בפירה שאנו יוצאים מהנחה שהתצרוכת בארץ היא גדולה ותובעת ייצור גדול, העובדה שיש תצרוכת גדולה, שמאפשרת ייצור גדול, מעודדת את היצרנים באופן טבעי לייצר יותר. נראה לי כי אם נסמך הירקות בדוק אך ורק שאלה זו, כל טאר האמצעים והקומבינציות שנעשה אינה שקולית כנגד האפשרויות שהשוק החפסי נותן לנו. ואז עו דת השאלה: למה לא יש לעשות פיקוח בשבתקופת מחסור, אינני מחייב אותו נבתקופה שפע, אינני זקוק לו. אם יודיעו לחקלאים מראש, שמתאריך מסוים אין פיקוח ולכל העודפים אחראית הממשלה, לדעתי עשינו מה שרצינו מבלי לפגוע בצרכן. יכול להיות, שישנם מצרכים מסוימים, בניה, תפוחי-אדמה, שאני יודע מראש ששטח שזהו צורך כזה שאני יכול לקנות אותו ולאחסן אותו לא יתכן שוק חפסי, בבקשה, יכולה הממשלה כדי להבטיח את אספקת המינימום הדרוש

של הצריכה לעשות חוזים. אבל אם מתה גונה את הכל על יסוד של חוזים, אני חושב שאין זה מסדיר את הבעיה.

היו"ר ס. בנסוב:

אנו בעצם מתווכחים על שאלה קרדינלית, או אם פיקוח, או קביעת מחירים יעודדו את ייצור הירקות בתנאים שלנו. בהבטחת דוק חפסי, עם מחירי מינימום, אני יכול לקבל, שנגיע - ואני מקווה שנגיע - לזמן שהאוכלוסיה תהיה קצת יותר יציבה והחקלאות תדגיק את גידול הישוב. כיום, בשעה שכל ענפי הייצור מפגרים אחרי הצריכה, הדבר לא יתכן. כל זמן שאנו נמצאים במצב, של גבי ענף הירקות יש אפשרויות להגיע, לא אגיד לשפע, אבל המינימום ההכרחי בכדי לספק את הצריכה המינימלית, הדבר לא יעשה סאליו, כי אם אנו מדברים על ירקות אין לשכוח שישנם סוגים שונים של ירקות, אין זה פותר את הבעיה אם בצורך יהיה עודף גדול ובמאגר בני יהיה מחסור גדול. לכן צורך שיהיה פחות או יותר מה שנחוץ ככל סוג וסוג של הירקות העיקריים. בכדי שנגיע מה שנחוץ ככל סוג וסוג דרוש מאמץ גדול מאד, שנגדל אותם ללא בזבז, ללא עודפים גדולים. אם בירק אחד יהיה עודף גדול, הרי בזבזנו אדמה ומים, דבר שאינו נחוץ. אין לי ספק שברגע שיהיה עודף של ירק אחד, יהיה מחסור בירק שני.

לכן אני אומר, כי אנו מוכרחים ללכת בדרך שמונעת בזבז עד כדי מכסימום, וכל שיטה, שלדעתי היא שיטה ספקולטיבית, ושוק-שחור מכריח את הייצור להיות ספקולנט, שיעשה לו את החשבון מה יגדל השנה. אם היצרן עושה לו חשבון מה הוא צריך לגדל, הוא עושה חשבון כזה: מחירי ירק זה יהיה גבוהים, לכן אגדל אותו, ואז יהיו עודפים רבים, כי כולם יגדלו אותו ירק, ואז, מתוך כך שיהיו עודפים המחירים ירדו. היצרן אמנם קיבל מחירי מינימום, אבל בקלקולציה שלו יעשה את החשבון, כי

מחיר זה שקיבל איננו גבוה, ועל-כן הוא הפסיד. על-ידי כך אתה מכריח אותו לעשות את החישוב, שב-נה זה יגדל ירק זה, ובשנה אחרת יגדל ירק אחר. אם בשנה אחת, נניח, יכורה בעגבניות, בשנה הבאה לא תהיינה עגבניות, ועל-ידי כך אנו יוצרים באופן מלאכותי מצב של מחזוריות, של ירקות מסוימים. אני טוען, כי שית החוזים יכולה לפגוע את הבעיה, הממשלה התחילה ללכת בסיטה זו, תכננה עליה ברכה, היא מבטיחה את מה שאנו קוראים "מחירי עידוד". החקלאי ידע שעליו לגדל את הירקות, והספיקולציה אינה מעניינת אותו, הוא יקבל את תמורת עבודתו באופן הוגן. אם יהיה לו עודף גדול, יקבל מחירי סיניסוס, ועודפים אלה צריכים ללכת לתעסיה.

מ. בז'רנו: אם נניח כי לישוב נחוצים 50 אלף טון עגבניות, ואתה עושה חשבון שבממוצע נותן כל דונם 2 טון, פירוש הדבר שנחוצים לעכר 25 אלף דונם, ואתה עושה חוזים על 25 אלף דונם, ויש לך יכול קלאסי של 50 אלף טון. על ידי כך יצרת מחסור, כי 50 אלף טון אלה יגיעו לשוק בתקופות מסוימות בתור עודף, והאוכלוסיה לא תאכל את ה-50 אלף טון אלה. ירקות בלי עודפים לא תוכל לספק לאוכלוסיה במידה מספקת.

היו"ר ס. בנטוב: אלה שעושים חוזים אינם בורים, ואין זו שאלה של ארימטיקה. הם יודעים שהירקות אינם באים באופן מסודר. הם יעשו חוזים שיתנו את הסיניסוס הכרחי לתקופת שפע. אני מוכר-שצריך לחשב מראש שיהיו עודפים שילכו לתעסיה.

כל היצרנים בדעה שיש צורך בפיקוח. הריכוז הוא מה צריך להיות באותה תקופה קצרה שיהיה מחסור. על כך באה התשובה, חלק מהיצרנים הציע שבתקופה זו יהיה מחיר יותר גבוה, וחלק אחר, שהיות וישנן תקופות בהן לא יכולה להיות חלוקה, כי אי אפשר לחלק רבע עגבניה, הרי שהילא איזה מחיר שלא תקבע רק חלק מהאוכלוסיה תקנה את הירקות, ואז אין טעם להבטיח לאותה שבבה קטנה מחירים זולים. יכול להיות ויכוח, אם לתקופה הקצרה יש צורך במחיר או לא.

ביחס לשיווק, הממשלה אינה צריכה להכנס לחוזים, היא צריכה לדאוג שהגופים המשווקים הרשמיים, נניח, "סנא", "תנובה", הם יעשו חוזים עם היצרנים, הם יקבלו את הירקות ויחלקו אותם.

מ. לבית: אני מציע את ההצעה הבאה: הוועדה מאשרת את דרך עידוד גידול הירקות שנעשית על ידי הממשלה לפי עונות ולפי הסוגים.

היו"ר ס. בנטוב: אני מעמיד להצבעה את הצעתך זו בתור הצעה סרחיקה לבח.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת לביא - סיעות
נ ג ר - רוב

ההצעה נדחתה.

הסתייגות לחבר הכנסת לביא.

ועדת הכלכלה
8.1.1952

מא/מא

עכשיו ישנן שתי הצעות, האחת של חבר
הכנסת בז'רנו והשניה שלי.

היו"ר מ. בנטוב:

י. ספיר:
הצעתנו היא: מחוץ לתפוחי אדמה כל
שאר זני הירקות יהיו חופשיים מכל
פיקוח והגבלות בכל עונות השנה, ולסוגי ירקות מסויימים יובטחו
סחירי מינימום עם התחייבות הם שלה לקבל את העודפים שיהיו.

אני מעמיד להצבעה את שתי ההצעות.

היו"ר מ. בנטוב:

ב צ פ ע ה

- בעד הצעת חברי הכנסת ספיר ובז'רנו - 5
בעד חבר הכנסת בנטוב - 4

בתקבלה הצעת חברי הכנסת ספיר ובז'רנו.

(הישיבה ננעלה בשעה 13.15)..